

Partner na programu
Grad Osijek

Nositelj Programa
Ženska udruga „IZVOR“

Partner na programu
Hrvatski zavod za zapošljavanje

**Povjerenstvo za
ravnopravnost spolova
Grada Osijeka**

**Ženska udruga
„IZVOR“ Tenja**

Vlatka Mačeka 20, 31207 Tenja
tel/fax: (+385)031/290-433
zenska.udruga.izvor@gmail.com
www.zenska-udruga-izvor.hr

**Povjerenstvo za
ravnopravnost spolova
Osječko-baranjske županije**

Javna rasprava-stručni skup

„ZAJEDNO U SPREČAVANJU I BORBI PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA I NASILJA U OBITELJI“

Osijek, 25. studenog 2015.

Ženska udruga „IZVOR“ u suradnji s Povjerenstvima za ravnopravnost spolova Osječko-baranjske županije i Grada Osijeka obilježili su Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama i početak svjetske kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“ organiziranjem stručne javne rasprave 25. 11. 2015. godine u prostorima Županije.

Cilj rasprave bio je pružiti mogućnost svim glavnim nositeljima aktivnosti s područja zaštite od obiteljskog nasilja za upoznavanje, razmjenu praksi, doseg Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2011. do 2016. i predlaganje rješenja za poboljšanja primjene i napredak.

Rasprava je doprinos senzibilizaciji stručne i šire javnosti o problemu nasilja u obitelji i potrebi aktivnog uključivanja u eliminaciju svih oblika nasilja te podrška svim žrtvama obiteljskog nasilja, a ponajprije ženama, kao najzastupljenijoj skupini oštećenih.

U raspravi su sudjelovale/i: predstavnic Samostalne službe za podršku žrtvama i svjedocima Ministarstva pravosuđa, predstavnik Ureda pučke pravobraniteljice, predstavnic Ureda pravobraniteljice za djecu, dvije predstavnic Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, dvije sutkinje Prekršajnog suda u Osijeku, dvije predstavnic Državnog odvjetništva u Osijeku, dva predstavnic Policijske uprave Osječko-baranjske, predstavnic Centra za socijalnu skrb Osijek, dvoje predstavnic Kliničke bolnice Osijek, predstavnic UDU OBŽ, dvije predstavnic Centra za mir, nenasilje i ljudska prava, partneri na programu i predstavnic Grada Osijeka i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te predstavnic organizatora. Više sudionica bile su i u svojstvu predstavnic Županijskog tima za prevenciju nasilja.

Svoj nedolazak na raspravu opravdala je pravobraniteljica za ravnopravnost spolova.

Lista sudionika/ca u prilogu.

Mediji koji su izravno pratili temu: STV, OTV- sudjelovanje u programu, Glas Slavonije, Radio Osijek, Slavonski radio, Gradski radio, HRT –Hrvatski radio. Događaj je najavljen i popraćen i putem web portala Osijek031 te portala Slavonije i Baranje.

Od pisanog materijala sudionicima je dan po primjerak Konvencije VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i publikacija Nasilje nad ženama-podrška žrtvama (pregled provedbe Pekinške platforme za djelovanje) u izdanju Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH te program obilježavanja kampanje i 2 letka u izdanju ŽU „IZVOR“, kao i zbirka poezije „Glasna tišina“ u izdanju ŽU „IZVOR“.

Iz cjelokupne rasprave proizašli su sljedeći

ZAKLJUČCI

I. **Prevenција nasilja u obitelji**

Potreba za hitnim ulaganjem i djelovanjem na području prevencije nasilničkog ponašanja i eliminacije svih oblika diskriminacije, kroz formalne i neformalne oblike edukacije i formalne servise pomoći za djecu i mlade, žene žrtve nasilja, nasilnike nakon prestanka nasilja, financijskom podrškom OCD-a.

Preporuke:

- a) razvijati programe prevencije, posebno za žene i djevojčice s invaliditetom, izuzetak čini napredak učinjen prema djeci svjedocima i/ili žrtvama nasilja u obitelji i preventivni programi koje provodi policija sa školama
- b) razvoj programa podrške za djecu i mlade traumatiziranih nasiljem u obitelji
- c) ojačati kapacitete socijalne službe za pružanje sveobuhvatne podrške i savjetodavnog rada osobama traumatiziranim nasiljem u obitelji (pokrenuto osnivanjem i radom obiteljskih centara)
- d) razvijati i podržati provedbu programa policajac u zajednici
- e) društveni prijekor i osudu proširiti i na svaki napad, pokušaj napada, zastrašivanja ili drugog oblika ugrožavanja života i digniteta osoba koje se u svom radu bave problemom nasilja u obitelji.

II. **Unapređenje međuresorne suradnje**

Međuresorna suradnja i razmjena iskustava na našem području je zadovoljavajuća na pojedinačnim slučajevima, iako prostora za unapređenje ima. Kao zajedničko tijelo djeluje Županijski tim za prevenciju obiteljskog nasilja čiji rad oscilira u odnosu na opterećenost s obvezama članica.

Preporuka:

- a) osigurati ravnomjernu pokrivenost kapaciteta organizacija civilnoga društva (posebno u manjim sredinama) i sustavnu financijsku podršku.

III. **Izobrazba stručnjaka/kinja koji rade na području zaštite od nasilja u obitelji**

Odgovarajuće postupanje stručnjaka/kinja koji se u svom radu susreću sa žrtvama obiteljskog nasilja uvjetovano je i razumijevanjem problema, prepoznavanjem svih oblika nasilničkog ponašanja, potreba žrtava te holističkim pristupom u rješavanju što je izuzetno zahtjevno, posebno u svjetlu slojevitosti problema, hitnosti postupanja i uvjeta rada.

Preporuke:

- a) razvijati i sustavno provoditi razmjenu prakse i obavezne programe izobrazbe čelnih osoba i djelatnika/ca državnih tijela, OCD-a i svih drugih koji obavljaju poslove vezane uz zaštitu od nasilja u obitelji, s posebnim osvrtom na specifičnosti koje postoje u odnosu prema ženama, djeci i osobama s invaliditetom
- b) unaprijediti kompetencije i odgovornost čelnih osoba i djelatnika/ca svih gore navedenih subjekata, a posebno policijskih službenika, nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti i zdravstvenog osoblja, za primjereno reagiranje u slučajevima nasilničkog ponašanja.

IV. **Psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji**

Psihosocijalni tretman funkcionira, ali se izriče malom broju počinitelja. Nije se ušlo u širu raspravu bez procjene učinka tretmana.

V. **Zakonodavni okvir iz područja zaštite od nasilja u obitelji**

Najučinkovitiji alat za djelovanje, kako u zaštiti od nasilja u obitelji tako i na prevenciji, predstavlja sveobuhvatan, kvalitetan pravni i institucionalni okvir. Republika Hrvatska kao država članica UN-a koja je notifikacijom o sukcesiji od 8. 10. 1991. godine i stranka Konvencije UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) s Fakultativnim protokolom u obvezi je primjene njenih načela i standarda.

Konvencija obvezuje države članice na priznanje *de jure* jednakih ljudskih prava i njihovo *de facto* ostvarivanje. Hrvatska je također stranka Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Konvencije o pravima djece, Konvencije protiv seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece, Konvencije o pravima osoba s invaliditetom te preporuke Rec (2002)5 odbora ministara EU državama članicama o zaštiti žena od nasilja.

U svjetlu potpisane (22.1. 2013.) Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (tzv. Istambulska Konvencija) potrebno ju je u duhu međunarodne prakse uvoditi u primjenu, posvećujući posebnu pažnju ženama. Nacionalno zakonodavstvo iz područja zaštite od nasilja u obitelji nužno treba unaprijediti u duhu ljudskih prava, sagledavajući posebnosti ranjivih skupina kao što su žene, djeca, osobe s invaliditetom i posebnim potrebama. U tom pogledu je potrebno napraviti distinkciju nasilja nad ženama u odnosu na nasilje u obitelji.

Preporuke:

- a) nasilje nad ženama definirati kao povredu ljudskih prava žena (to uključuje i djevojčice mlađe od 18 godina) i podrazumijeva sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju ili mogu imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena u javnom ili privatnom životu
- b) nasilje u obitelji definirati kao povredu ljudskih prava što obuhvaća sva djela tjelesnog, seksualnog, psihičkog ili ekonomskog nasilja koja se događaju u obitelji, partnerskim vezama i sl. neograničavajući se prebivalištem, imovinom i sl.
- c) provesti procjenu učinaka primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji
- d) provesti procjenu učinaka primjene Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji i žurno završiti dopune Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji i primjenjivati
- f) u prekršajnom postupku osigurati primjenu Zakona o osobama s duševnim smetnjama po uzoru na kazneni postupak
- g) u prekršajnim postupcima, koji su hitne naravi, nužno je osigurati multidisciplinarnu podršku sucima/sutkinjama kroz uključivanje eksperata pri donošenju anamneze i procjene rizika u odnosu na počinitelja nasilja kao i drugih srodnih okolnosti.

VI. Zbrinjavanje i potpora žrtvama nasilja u obitelji

Stambeno zbrinjavanje žrtava isključivo je usmjereno na skloništa na žene i djecu, iako kroz zakonodavno uređenje i sudsku praksu imamo kao sankciju za počinitelja-izricanje zaštitne mjere udaljenja iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora.

To dodatno ima negativan društveni utjecaj i gotovo svi podrazumijevamo da su žrtve te koje trebaju napustiti svoj dom u kojem su živjele i otići u sklonište. Praksa s područja prekršajno-pravne zaštite pokazuje da su za počinitelja nasilja najučinkovitije sankcije - zaštitna mjera udaljenja iz stana i kazna zatvora. Udaljenjem počinitelja izbjegavaju se i smanjuju dodatne traume žrtava, naročito djece i žrtve koja ima djecu.

Stoga je važno preispitati politiku stambenog zbrinjavanja žrtava nasilja, kako privremenog kroz skloništa tako i trajnije oblike.

Preporuke:

- a) Uspostaviti koncept zaštite žrtava obiteljskog nasilja **udaljenjem i smještajem počinitelja, zlostavljača u organizirana prihvatilišta/centre** u okviru kojih bi se provodili potrebni tretmani pomoći i nadzor izvršenja provođenja mjera kao učinkovitim modelom koji uključuje elemente prevencije u svim aspektima, počevši od značaja same poruke.
- b) **Osnivanje stambenih zajednica** i osiguranje određenog broja stanova za žrtve obiteljskog nasilja. Doprinos u financiranju imale bi sve jedinice lokalne samouprave čime bi se poticala prevencija i više pažnje posvećivalo nasilničkom ponašanju unutar svake zajednice.
- c) Iznaći održiv sustav financiranja postojećih skloništa za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja koja trebaju biti organizirana i vođena tako da osiguraju sigurnost i dostojanstvo svake osobe u njemu.

Potpora obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju žrtava nasilja u obitelji

Ekonomsko osnaživanje (mjere zapošljavanja, prekvalifikacije, osposobljavanja...) vidimo **kao prioritetna područja djelovanja** države u pomoći ženama žrtvama obiteljskog nasilja.

Mogućnosti koje daju mjere aktivne politike zapošljavanja usmjerene su primarno prema nezaposlenim osobama u nepovoljnom položaju (žrtva nasilja, bivši ovisnici, bivši zatvorenici, osobe s invaliditetom i sl.), međutim sustav evidencija ne omogućava prepoznavanje tih skupina po tim osnovama i statusima što predstavlja, unatoč individualnom pristupu i pružanju informacija, bazične poteškoće sa kojima se služba za zapošljavanje susreće.

Radi se o osobama koje često nemaju potrebne kompetencije koje su tražene na tržištu rada i pripadaju nižoj kvalifikacijskoj strukturi (nemaju završenu osnovnu školu ili su završili samo osnovnu školu), koje imaju suficitarno zanimanje, ili su kroz dugotrajnu nezaposlenost izgubili potrebna znanja i vještine ili uopće nemaju radnog iskustva i sl.

Preporuke:

- a) pružiti podršku razvoju programa obrazovanja osposobljavanja i zapošljavanju žena žrtava nasilja u obitelji
- b) uspostaviti protokol o postupanju između službe za zapošljavanje, centara za socijalnu skrb, skloništa za žene žrtve nasilja u obitelji, udruga, pučkih učilišta, sveučilišnih i gradskih knjižnica i ostalih ključnih aktera ovog područja

VII. Potreba za javno dostupnim statističkim podacima i uvrštenjem u standardnu metodologiju izvještavanja djela „Nasilničko ponašanje u obitelji“ svih nadležnih tijela koji sudjeluju u provedbi.

Obrasce standardne metodologije za prikupljanje statističkih podataka o provedbi Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji izradila je Radna skupina sastavljena od predstavnika državnih tijela koja su dužna postupati po protokolu te koja su, temeljem završnih odrednica Protokola, dužna dostavljati statističke podatke Ministarstvu socijalnih politika i mladih radi izrade cjelovitog izvješća o provedbi Protokola. Podaci koji se prikupljaju u tu svrhu ne omogućavaju stvaranje cjelovite slike i praćenja stanja u području nasilja u obitelji i treba ih prilagoditi svrsi.

Suradnja državnih tijela koja sudjeluju u zaštiti žrtava obiteljskog nasilja na razini grada Osijeka je dobra. Stav i politike Grada usmjerene su na smanjenje i eliminaciju svih oblika nasilja. S tim ciljem djelatnici su prolazili edukativne programe kako prepoznati specifične oblike nasilja i kako pomoći i pristupiti žrtvi. Od osnivanja Grad, zajedno sa Županijom i Vladom RH, financira Sklonište u Osijeku. Grad također pruža podršku OCD-a putem ustupanja prostora za rad bez naknade uz plaćanje komunalnih troškova te financijski podržava aktivnosti koje su usmjerene na provođenje zajedničkih politika, posebno u okviru procesa de-institucionalizacije i razvoja novih oblika socijalnih usluga za ranjive društvene skupine, gdje kao i na ovom Programu imaju ulogu i Partnera.

Mediji imaju važnu ulogu i odgovornost, posebno kada izvještavaju o nasilju u obitelji, primarno u sferi zaštite digniteta žrtve, uključujući i djecu, koje svakako treba biti lišeno elemenata senzacionalizma.

Pitanja prava žrtve na kompenzaciju, veće učešće muškaraca u zaštiti žena od obiteljskog nasilja, osiguranja podrške žrtvama u prekršajnim postupcima kroz sustav besplatne pravne pomoći, medijacija u obiteljsko-pravnoj zaštiti, kao i još neka važna pitanja nismo stigli otvoriti za raspravu.

Osijek, 27. studeni 2015.

Aktivnosti
financijski podržavaju:

Ministarstvo socijalne
politike i mladih

Institucionalna podrška

Ministarstvo pravosuđa